

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у влату, на по године
10 фран., у влату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом
унутрашњом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, акоме је наручије, г.
Петру Радаковићу, к. ц. аген-
ту у Котор. Донеси се шаљу
уредничку. Рукопис се не вра-
ћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифра
ра по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Г. војвода Гавро Вуковић,
наш министар иностраних дјела, да-
нас је отпутовао у Биоград.

Цетиње, 31 јануара.

Кад бисмо хтјели исправљати и опровргавати разне злонамјерне вијести о Црној Гори и нашем Владалачком Дому, што се разнесе по иностраним листовима, требало би то чинити у сваком броју овога листа; а кад бисмо се хтјели бранити од клевета и нападаја у разним публикацијама са истог извора, не би нам довољан био простор овога листа. Докле може злоба допријети, најбоље се видјело последних дана, кад се по јевропским листовима растурило детаљни пвјештај о тобожњем двобоју (збившем се у Котору) између рођене браће у нашој Владалачкој Кући! И то све од назад неколико година излази систематски из једне ковнице, тако да смо нашли за најбоље и не обзирати се на те злобне и ниске измишљотине, него их остављати времену, да их ово опровргава и њихове коваче изобличава, тијем прије што би куку Српству било, када би отуда српске Владалачке Куће хвалама обасипали.

Али ту има и таквих инсинуација, које не трпе чекања, да их само вријеме опровргне. Таква је она злонамјерна инсинуација о данашњем држању наше Владалачке Куће према Владалачкој Кући Обреновића.

Сви српски пријатељи радосно су поздравили ново доба, које је у Србији мудро и одважно инаугурирао Њ. В. Краљ Александар; и сви прави пријатељи Србије са поуздањем гледају, како се у њој данас ствари развијају. Особито у њеној спољној политици Србија се налази на свом природном националном мјесту, на наравно раме уз раме са Црном Гором, што се најбоље објелоданило у нашем спору са Ватиканом. А све то закљети непријатељи Српства не могу допустити. Они би хтјели да Србију непрестано кочи унутрашњи раздор, па вагим да Србију и Црну Гору лише оне моћи, коју им даје њихова заједница. И за то су намислили и па силу створили питање престолонаследства у Србији, поред Владалачког цара на престолу у пуном здрављу и у цвијету младости! Ти неспорни услови природног насљедства не помажу ништа забринути „пријатељима“ Србије, него су се дали на посао, да јој траже престолонаследника, и ту најесу изоставили ни нашу Владалачку Кућу, којој се приписује истицање Њ. В. Књаза Мирка међу разним конкурентима у тој неовибљеној трци.

То злонамјерно подметање које су и њски довољно испрозна српски листови били прихватили, ми смо дужни најодлучније одбити од наше Владалачке Куће, коју вежу са Владалачком Кућом Обреновића свете везе кумства и личне симпатије према младом Краљу Србије, изазване Његовом љубављу према свој нашој Књажевској Породици и особитим благовољењем баш према

истом Књазу Мирку. Од знаменитих посјета измијењених у Биограду и на Цетињу између Господара Црне Горе и Србије, када се постигло лично штимно познанство између младог Обреновића и чланова Куће Петровић-Његоша, такви су се односи развили између ове двије српске Владалачке Куће, да они између њихве могу дати мјеста другим осјећајима до најбољих узајамних жеља, које суу исто доба и жеље цијелог српског народа.

Кућа Петровић-Његоша вазда је имала пред очима опште српске интересе и никад се није о њих огријешила; а научена дугим и горким искуством, како се тешком муком и по мало унапређује општа народна ствар, она може жељети само најбољег успјеха својим сатрудбеницима на општем народном пољу, и у њиховом успјеху свој успјех гледати.

Такво је осјећање српске заједнице укорјењено на Цетињу, одакле се одавна добро види, колико још рада и муке преостаје и Србији и Црној Гори за општу ствар националну, која вапије на првом мјесту њихово узајамно потпомагање и љубав узајамну. Само кратковиди политичари могу то превидјети, па се бринути о ономе, што судбина сабом носи у далекој будућности, на задовољство опћих наших влотовора.

Таквих политичара било је у Биограду, али хвала одважности младог Краља Александра и Његовом схваћању највишег српског интереса, сасвим други људи окружавају данас Његов престо; а непрестано понављани напори наших заједничких непријатеља против српске заједнице Србије и Црне Горе довољно су је учврстили у народној самосвијести. А да се и на Цетињу и у Биограду данас схваћа како треба значај и сила те заједнице то се најбоље огледа у наименовању новог заступника Краља Александра на Цетињу и у путу нашег министра иностраних дјела у Биоград.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње 1 фебруара

Потроградско „Н. Времја“, констатирајући како су аустро-угарски листови радосно поздравили пут Ерцгерцога Франца Фердинанда у Петроград, као нови знак пријатељских односа између Владалачких Димова Русије и Аустрије, вели, да и руска штампа истим чувством срчијата високога госта, па опажа, да овај пут не може имати никаква особито политичког значаја пошто је ово само посјета последије указано пажње Ерцгерцогу од стране руског Цара, који му је ту скоро послао генералске знакове. Што се тиче политичких одношаја руско-аустријских, главни орган јавног мњења руско престолнице овако разлаже: „Наши и аустријски интереси дијелом се сударају а дијелом преплићу на Балканском полуострву, односно којег закључен је споразум г. 1897. Текст тога споразума није познат, али по изгледу његова се суштина своди на узајамну обавезу подржавати на Балканском полуострву status quo. Кад би се сада водили политички

преговори између Русије и Аустрије, то очевидно ти преговори морали би се тичати преиначења тог спора зума у смислу тјешњег уговора, који би налагао одређеније обавезе. А пошто, по нашем мњењу, нема те потребе, да се мијења споразум од г. 1897, то вјеројатно не постоје ни преговори о томе. У самој ствари, подржање status quo на Балканском полуострву јесте једино поуздано јамство мира. Хвала берлинском трактату, политички положај на полуострву тако је ненормалан, да би довољан био лаки судар, лако парусење равнотеже, да се све сруши. Могло би се нама опазити, подржавајући status quo, да ми тим потврђујемо наше задовољство са савременим положајем ствари на Балканском полуострву. Али није тако; положај је тако ненормалан, да је веома тешко сада ставити на дневни ред то питање. Ако се узмора поставити на дневни ред, радити у договору са другим државама не одговара ни нашим интересима, ни интересима угњетених словенских народности. Ми смо сами радили на дјелу ослобођења балканских Словена; и ми смо обавезани да сами наставимо то дјело. Помоћника је лако наћи, али ко нам може јамчити, да ће ти помоћници с нама одити цио пут до краја, и да нас неће оставити на по пута, као што се то и до сада не једном абивало. Кад бисмо ми са Аустријом почели разграничавати своје сфере уплива на Балканском полуострву, почели рјепавати сва питања, која нас боле то тешко да бисмо могли доћи до ма каквог споразума. Јако су противположени наши интереси јако је сложено цијело балканско питање. Стога ми стојимо чврсто на подржању status quo, сматрајући, да је то једини услов, који одговара савременом стању ствари. А од Аустрије само је једино жељети, да своју обавезу према подржању постојећег поретка на Балканском полуострву испуња потпуно тачно, задржавајући своје агенте од излишне патриотске ревности. У овом смислу поткријепити и потврдити чимгод споразум од г. 1897 било би веома корисно и са гледишта интереса обостраних “

Италија је постигла једну крупну задовољитицу, у којој се огледа данашњи њезин међународни положај. Више од године дана, да је енглески министар колонија Чемберлен издао наредбу о обавезном енглеском језику на Малти, увидајући италијански језик у свим званичним пословима. Противу то наредбе је наравно народ на том острву најенергичније јавно протестирао, али је и јавно мњење италијанско било огорчено, па је наравно та наредба морала болети и владу италијанску. О тој наредби повела се ријеч у енглеској доњој кући, поводом расправе адресе у одговор на престони говор, и министар Чемберлен је брачно ту наредбу, осуђујући отпор малтешког вијећа, које је одбило потребите кредите предложене у корист народа, нагласивши, ако тако уступају чланови вијећа, да ће Малтезиана бити боље без устава. „Нема сумње — наставио је Чемберлен — акција енглеске владе била је рђаво схваћена у Италији, гдје је изазвала неки бол и узнеми-

рење. То дубоко жалим и у име владе учинићу колико узмогу да избришем то осјећање. Ми смо имали симпатија према италијанском народу у његовој славној борби за уједињење и у његовим напорима, да јединство одржи. Наши односи са Италијом били су вазда пријатељски и наши обострани интереси узајамни су особито на Средоземном мору. За то би било жалити кад би какав неспоразум смањило симпатију, која је вазда постојала између Инглеке и Италије“. Па је овако завршио: „Противе ли се Италијани наредби о језику? Ја нећу никаквог рђавог схваћања, и за то ако компромис може угасити узбуђене осјећаје у нашим добрим савезницима, и у исто доба задовољити Малтосе, којима италијански језик на срцу стоји, ја сам готов повући наредбу одма без услова, имајући повјерење у будућност“.

Римска „Трибуна“ вели, да ово питање, у колико је њој познато, није било расправљано између италијанске и енглеске владе, и тако да ова изјава спонтана долази; па с разлогом изнесп опим листовима, који су осуђивали нови правац спољне италијанске политике, који тобож доноси Италији само изолирање и неповјерење, овај лијепо доказ срдачног пријатељства, који даје Италији једна од првих свјетских велесила. Па обавривши се на општи данашњи међународни положај Италије, овако завршује: „Овај завидни положај постигнут Италијом у јевропском концерту, одиета није без потпокоња, и захтјева пуно смотрености и много такта од преставника наше спољне политике; али ипак не може се прећи да смо ријетко кад могли постићи толико уважавања у међународном политичком свијету“.

Ово напонадно попуштање на Малти, као и благи том одговора енглеске владе холандској у бурском питању, врло су симптоматични знаци испред крунисања Краља Едуарда VII. Да ли се пријатељи права и правде отуд могу надати и повољном свршетку неправедног рата у јужној Африци?

II ГЛАВНА РЕДОВНА СКУПШТИНА ПРВЕ НИКШИЋСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ.

Никшић, 25 јануара 1902.

И појединац, кад се дохвати ма којег рада у сврху да себи и својима од користи буде, па му овај рад расте, цвати и плодове обилне даје, радостан је, па то све више пријења за тај рад и све му за руком иде. То се исто догађа, и са још већим успјехом, гдје се скупе више њих да заједнички раде на корист народа у коме живе. То можемо казати и за ову нашу најновију установу, Штедионицу, коју су људи чиста срца а племените душе подигли и утврдили, како ће у дате прилике она многе сузе отрти, образ сачувати, с пвнице пропасти одалити, нов живот дати. О томе имамо већ и до сада неколико живих примјера. Истина, ова је установка још у колијенци, и као што се каже, сваки је почетак тежак, али кад гледамо, да на глави ове Штедионице стоје људи чисте савјести, бистра ума, добре воље, ријетке способности и готова пожртвовања, не сумњамо ни најмање, да неће ова наша установка напредовати, цвати и обилне плодове давати на велику корист овог народа, који је већ данас благосиљна као најбољи извор свог благостања.

Ову смо мисао ми стекли још у почетку оснивања ове свете установе, и ако

пам је прошлост и искуство усколебавало, али та нам се мисао већ данас тврдо уређала у глави, да којекакви гласови неће је тако лако моћи ослабити, пошто видимо, да прегалаштво с дана на дан све то више расте, па и код оних који су у почетку сумњали о добром њеном успјеху, данас више не сумњају, и сви су, ка један, убијеђени, да је овака установа са овако тврдом осномом, са овако врлим радницима, једна од најбољих установа, којом се наша варош може дичити и поносити, а њено грађанство доказати да себичност, млатаност и лично користољубије далеко од њега стоје, пошто знаде и хоће, да у часове одмора од свога личног рада и користе, уложи свој рад на корист друге, који требају његове помоћи.

О свему овоме ми смо добили чист појам и неопорив доказ у јучерашњој скупштини, на којој нам се је све у дивној слици претавило. Ма који свијетски живописац да је ту био, па стао својом вјештином на платну представити нам ту слику онако вјерно као што смо је ми у нарани гледали, тешко да би успио, јер би му немогуће било истаћи оно опште задовољство, којим се нападало свачије срце и оне разне миле мисли, које су се у онај час врзале по памети свијех присутних.

Је ли могуће било другачије? Не никако. На челу скупштине гледамо министра Финанције господина Ника Матановића, кога је са г. Милом Дожићем, шефом секретаријата Великог Суда благоволно послати Н. Кр. В. наш Узвишени Господар, да се на лицу мјеста још боље ујерни о светлости ове установе и тијем пружио још виши углед оном удружењу, које, кад му се са високог мјеста пружа тако очинско старање, које није престајало од почетка свога рада, може ведром чела, чиста срца, мирне душе, напредовати на велику корист овог народа, којему је и намијењено. Уз госп. Министра Н. Матановића сједи г. Војвода Ђуро Петровић Његовић, бригадир, који је својом благом ријечју, својом присутношћу, савјетима и поуком био један од главних промицатеља ове установе, те јој дао основе и полета. С десне и с лијеве око зелена стола стоје сви чланови Управног и Надзорног Одбора. Дворана наше основне школе, у којој се је држала скупштина, сједи око 130 акционара, који заступају готово све сталеже. Влада потпуни ред, дубока тишина, и неко мило ишчекивање. У најљепши час устаје наш вриједни старина Пресједник Управног Одбора г. поп Ђока Мијушковић и стаде говорити:

Поштована Господо!

У име Божије ево се данас сакупило на другу главну редовну скупштину Никшићке Штедионице, и у име Управе овога друштва поздрављам вас са срдчним добродошлицом.

Господине Министре! Ваше присуство на овоме поштованом скупу чини нам част — па у име цјелокупног друштва овог узимам слободу, замолићу Вас да будете тумач пред Узвишеним Престолом нашега славнога Господара Његовог Краљ. Вис. Њаваа Николе о нашој оданости према Њему и Његовоме Узвишеноме Дому. А у исто вријеме молди, да Му поднесете нашу најпознатију захвалност на његовоме свагдашњем, узвишеноме, очинском старању на спрам нас и ове корисне установе за његов мило и вјерни одани му народ.

Господо!

Један знак одвише Господаревог свагдашњег старања о нама, чим је наша установа врло велики углед постигла, јесте присуство међу нама на овоме скупу г. г. Ника Матановића, министра финансије и Мила Дожића шефа секретаријата Великог Суда, које је Господар овамо послао.

На завршетку мога говора позивам Вас, Господо, да сви скупа узвикнемо — да живи Господар Њаваа Никола, да живи цео Узвишени Владлајући Дом! —

Трократни: „Живио!“ одјекну кроз дворану.

За њим устаде госп. министар Нико Матановић, који изрече ову значајну бесједу:

Дубоко благодаран е ми је, милошћу Његовог Краљевског Височанства Узвишеног Господара, у дио пало да будем Господо данас међу Вама и са госп. Дожићем, да присуствујем Вашему неуморном раду и заузимању за добро и напредак „Прве Никшићке Штедионице“ овог потребитог подuzeћа за развиће трговине и промета; и да овом приликом изјавим топлу захвалност госп. предједнику и свијем г. г. члановима Управе и равнатељства, као и госп. предједнику и г. г. члановима Надзорног Одбора на њиховом труду, искреном и савјесном раду.

Браћо!

Предочетак Вашег данашњег рада о установи овој, којој успјех, као свијех другејих користијех, лежи толико на очинском срцу витешкога нашега Владлаца, поздрављам из свега срца њезин улазак у нову годину: искрено желећи да јој она буде срећна; и да се „Прва Никшићка

Штедионица“ — повизде на далеко међу својим другарицама по поштењу и лијепоме гласу.

Али за добити јојови добри и сјајни глас треба да међу њезиним Управитељима, члановима и међу свијема нама, Господо, буде непрестано слога и споразумјење; да при сваком нашем раду, рјешењу, размирици између опште ствари и права појединијех имаднемо правилно расуђење и правично осјећање, јер се само са овим врлинама раздикују људи, добива чојство у животу и постигава највишењим начин са којимже можемо најбоље задовољити Узвишенога нашега Господара и послужити напему отачаству!

Господо! Свуд у природи видимо да је једина снага и напредак у сложеном удружењу! као и код појединих капи воде, које с висока стрменијех гора хитају да се једна с другом саставе и преко долина у сиње море поврате, на ушћу, главном мјесту њихова састапка, види се по валовима величина и сила заједнице; исто тако међу људима снага се само налази у удружењу! Осамљени човек, каква год велика и неизбројна средства под руком имао, једи игда ништа могао сам учинети или предузети? Не заборавимо нигда да се у удружењу налази снага! грађење путова, пробијање планина подизање величанственејих здања и ведељених храмова, којима се диве нараштаји, у све борбе против непријатеља, као и против свијех мука и невоља, једном ријечи од побједа, које се добивају на бојним пољанима, до лије чења у болницама, рана од јунака, само заједница под управом мудријех владара наада је била кадра све извршити! Напрема „Прве Никшићке Штедионице“ будимо дакле сви сложни, погодни, вјерни нашим обећањима, покорни нашим обећањима, пак ће она сваки дан снагом напредовати и моћи њезиним богатим плодovima прискочити у помоћ свакоме, који јој се у нужди обрати! Успјеху њезином највише ће пак имати заслугу, Господо, они, који буду у њеним првим годинама њезине кораке најбоље управљали, придржавали је да не посрне, пазили је, док се чврето и непоколебиво исправи и на своје ноге устане.

Окружићемо сви скупа ову установу са свом нашом пажњом, трудом и љубављу пак ће она брзо напредовати, јер се на првом мјесту налази под заштитом чувене неограничене правиче нашега Узвишеног Господара, и у то име кличе:

Живијело Његово Краљевско Височанство Господар!

Настадоше одушевљени усклици: „Живио!“ Она је бесједа на све присутне диван утисак учинила и охрабрила их на то већи рад и на то веће пожртвовање.

Пошто се је констатирало, да је према члану 17 друштвених правила скупштина пуноважна, рад се је започео по дневном реду.

Госп. Милан Сабљић, књиговођа, прочита извјештај о цијелом раду од почетка до 31 Децембра 1901. који гласи:

Од почетка рада штедионице т. ј. од 13. Марта до краја године 1901 уплаћено је у свему од акционара круна 28.446,50. Осим овога акционарског капитала имала је штедионица на располагању страног новца као улога на штедњу на књижице 1.705.28 и од тога враћено је у току године на захтјев улагача круна 20.000 —, тако да је 31 Децембра 1901. год. остало од тога новца круна 1.705.28. Пошто је изазвала потреба за издавањем зајмова народу, јер горњи новац није могао да подмири затраживање, побринула се управа штедионице да нађе на страни новаца у зајам уз што повољније увјете и то је нашла код славне Српске Банке у Загребу и како стоји у објелодањеном билансу позајмљено је до 31. Децембра 1901. год. круна 24.358. —.

Уз ово било је и дужника који су прије дана плаћања доносили штедионици новац као отплату и камату и предали га истој на оставу до одређеног дана и тога новца имала је штедионица на 31 Децембра пр. год. круна 562.26.

Са овим новцем, који је имала штедионица на располагању у току прошле године издала је од почетка рада па до 31 Децембра пр. год. зајмова народу свега круна 98.460. —, а од тога вратили су дужници било драговољно цијело дуговање или један дио од тога у свему круна 44.723. —, тако да на 31. Децембра пр. год. остало још у народу круна 53.737. —.

Зајмови су издати већином по никшићској нахији, затим по бјелопавлиској, ријекујској, зетској, катуњској, приморској, колашинској и васојенићској нахији.

Осим новца, који се налази као зајмови у народу, било је 31 Децембра пр. год. у каси готовине круна 1.312.06, и имали смо на располагању наших новца у конто коренту код славне Српске Банке у Загребу круна 222.42 и у канцеларијском намјештају круна 580 — вриједности.

На акционерски капитал и капитал страни зарађено је

на камати	круна 3.337,27.
„ провизији	„ 492,10.
„ равним приходима	„ 213,44.
Свега круна	4.042,81.

Напротив је штедионица имала расхода у следећем:

За оснивачке трошкове штедионице, којих је било — — круна 2.305,43

а према штату штедионицом овај трошак треба да покрије улпсница акционара, које је до 31. Децембра пр. год. заплаћено само — — круна 1.575 —

Дакле остало је од оснивачких трошкова круна 730.43 у год. 1901. непокривено.

Осим оснивачког трошка имала је штедионица осталих трошкова као плата књиговођи, послужитељу, за разне канцеларијске ствари, телеграме, поштарину на писма и при пошљачњу готовог новца, дрва и осветљење и т. д. круна 1.279,69

Као расход убраја се још и камата, која је плаћена славној Српској Банци у Загребу на позајмљени новац и која износи круна 962.50 и још камата плаћена нашим улагачима и која износи круна 318.75.

Дакле зарађено је што на акционерски капитал, што на страни капитал свега — — — — круна 4.042,81 и по одбитку расхода од — — — — 3.291,37 остаје круна 751,44

У ових круна 751,44 садржена је заплаћена камата за год. 1902. која износи круна 734.16 и иста се има да пренесе као зарада у 1902 год. те према томе остаје чисто добити за год. 1901. само круна 17,28

За њим г. поп Видак Поповић, пресједник Надзорног Одбора прочита биланс о благатајничком стању 31 Децембра 1901 г., који је већ штампан био у овом листу а на скупштини раздијељен био свијема акционерима. Из његових уста чусмо и то, да је он са својим друговима у Одбору потанко преследао све друштвене књиже, које су у потпуном реду држате и одговорно правом стању друштвене касе. Наравно према извјештају прочитаном и изјави вриједног пресједника Надзорног Одбора, чија скупљеност у таквим приликама свакоме је позната, скупштина је без икаквог приговора рачуне одобрила и изјавила потпуно своје задовољство на таквом успјешном раду Управног и Надзорног Одбора кроз тако кратко вријеме

За тијем се поведе ријеч о врло тешком труду, којему су подложни неки чланови Управног Одбора, те се истаче мисао, да им се одреди једна плата. Пошто је друштво тек у клици свог развијања, то се је одбило. Разлози изнени учинише те су ти чланови Управног Одбора, највише послом оптерећени, међу којима је био један, који није тражио плате но предавао оставку због својих домаћих разлога, остали у части, коју им је гонјерила прва скупштина. Тако у Управном Одбору не би никаква измјена, но остало да и даље, као и до сада, савјесно, мудро и поштено раде иста господа, а то у Управном Одбору: поп Ђока Мијушковић као пресједник, а као чланови: Јово Голијанин, Иван Вујица, Васо Пипер, Лука Ђуровић, Максим Јевановић, Вуко Кривокавић, Мило Томашевић, Вуко Вулетич, Нико Виторовић и Нико Цањевић, а у равнатељству: Јоца Петровић као пословно, Мато Чопић као благајник, и Шћепо Куестудић као контролор, а за замјенике господа: Крето Каваја и Гаиро Лаковић.

У смислу чл. 23 друштвених правила Надзорни Одбор бира се сваке године. Према чл. 16 прешло се је на гласање, које је донијело, да су поново изабрани пређашњи чланови а то господа: Поп Видак Поповић као пресједник, са 156 гласа, а за чланове: Симо Шобајић са 157, Јово Јовановић са 156, Радован А. Мијушковић са 156 и Цано Рецовић са 110, гласова. Успјех ових избора доказао је опште признање Надзорног Одбора и повјерење, које он ужива међу акционерима.

Истакла су се разна питања, но пошло су ова засијецала у измјени самих друштвених правила а број присутних акционара није одговарао наредби чл. 20, то се је преко питања прешло на дневни ред за сходна и боља времена.

Прочитани су били поздравни телеграфични, које овдје износио:

Од г. Војводе Пламенца:

„Срдчно честитам данашњи акционерски састанак желећи штедионици успјех и напредак“.

Од г. Шпира Поповића:

„Честитајући прву редовну скупштину акционара душом и мислима придружујем се желећи срећу, напредак, истрајност у предузећу“.

Од г. г. Јанка Вукотића, Риста Поповића и Николe Митровића заједнички.

„Цијенећи неизмјерне користи, које обећава нашем народу „Прва Никшићка Штедионица“ братски поздрављамо сакупљене данас акционере искрено желећи им да истрају на предузетом родољубивом раду. Признајући поглавиту заслугу дојакосњем напретку штедионице члановима Управног и Надзорног Одбора, уз нашу искрену захвалност кличемо им од срца живјели, Слога и узајамно повјерење основ

је свим хуманитарним установама па и штедионици као једној од најхуманитарнијих; сложио браћо јер у сложи је спас.“

Пошто се је испрва дијели дневни ред скупштине је изразила захвалност Управном Одбору на његовом успјешном раду и родољубивости и пожељела му да и даље устраје на тако вријетном путу, кога је досадашњим неуморним својим радом прокрчила на задовољство свијех онијех, којима лежи на срцу добростање народње.

Скупштина је трајала до подне а наставила се је и послдије подне. Текла је у највећем реду. Говорило се је редом без прекидања и упадања у ријеч. Држао се је свијех правила парламентаризма и свако се развило задовољно срца, као да је био ма на којем веселом састанку.

Овдје ми је дужност да још нешто кажем, што стоји у вези са овако сјајним успјехом ове наше Штедионице. Споменућемо госп. Јоца Петровића, нашег брата Банаганина, чије заслуге по ову нашу установу неизмјерне су. Он је први мисао о установи ове Штедионице изнио и нашао готова одиња. Својим знањем и искуством дао живота а грађанство га живо подупрло, те се тако утврдило, што се је замислило. Он је и данас све једнако друштву од замашне користи, као човек искуван у таквом раду, и жртвује без икакве своје личне користи слободне часове, само да друштво напредује како је он са друговима у иницијативи пожелио. И доста успјева, као што нам је јучерашња скупштина доказала. Хвала му, а тако исто и свој споди Управног и Надзорног Одбора, који тако савјесно, мудро и поштено руководе не малим капиталом, а са тако дивним успјехом.

На вечер у почаст госп. Ника Матановића министра и госп. Мила Дожића, шефа секретаријата Великог Суда припређена је била сјајна вечера у хотелу Марквиди, коју су на свој трошак дали чланови Управног и Надзорног Одбора, који су настањени у Никшићу. На ову вечеру били су позвани мјесни војнички и грађански главари и још поједина лица. Око трпезе дивно постављене сјеђело је преко 30 особа. При вечеру госп. поп Ђока Мијушковић подиже здравцу Њег. Краљ. Височанству нашем Узвишеном Господару. Госп. министар Нико Матановић бричницима наше Штедионице а госп. Шћепо Мартиновић, госп. Министру. Све три здравнице биле су примљене од присутних са одушевљенијем усклицима: „Живио!“

Свакога веома је обрадовао глас да се је госп. Министар уписао као акционер и потписао 15 акција, за које је одмах за годину улогу подмирио. И ово је најновији доказ како наша Штедионица сваки дан добива понјерења, а и добиће га с дана на дан кад се зграда на тврдом темељу подиже а обдјељују је вјешти и свијетски радници.

Тако се јучерашњи по нашу варош весели дан сврши и остаде у пријатној успомени, и у жељи да овака слатка успомена буде још бујнија и сталнија и до године кад се сакупимо, и чујемо обилне плодове ове наше прве Штедионице, а да ћемо чути, нико о ломе не сумња, јер прилике су добре а у добријем рукама она стоји.

С. В. В.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

ТУРБЕКУЛОЗА КАО НАРОДНА БОЛЕСТ И БОРБА С ЊОМЕ.

написао Д-р. Клопф

с допунама превео с немачког Д-р. Кујачић

(Наставак)

Вјежбање дисања без кретања. Рау-мије се, није ваада могуће то вјежбање извршити на отвореном пољу а да се не обрати на се пажња других. Ако се случајно због тога не може то вјежбање испуњавати, као што треба, онда се може прећи на друго, неколико лакше респирационо вјежбање. Кад човек иде, сједи или се вози, нека дубоко дише кроз нос и у исто вријеме нека полагањем уздиже рамена, кад уадане на тај начин, нека као и обично вадржи 2—3 тренутка дисање, па опет нека дише тако и диже рамена.

Момчад и младе дјевојке често имају обичај да иду мало покучени. Да се то избегне препоручује се ово вјежбање. Треба се ухватити рукама за бокове тако, да су палци од рука напријед. Тако нека се полагањем нагиње назад и у исто вријеме дубоко дише, када се нагне, колико се може, нека се остане у томе положају неколико минута, затијем се треба исправити и уздигнути уднуту ваздух.

Опћа правила за вјежбање дисања. Као опће правило за вјежбање дисања још ово да речем: ваада треба почињати с најлакшим вјежбањем, па тек кад се ово добро усвоји, прећи све на тежа и тежа. С почетка је доста 6—9 пута дубоко узданути сваке по сата или свакога сата, док мало по мало дубоко и правилно дисање не пређе у обичај. Као што је већ речено, тако дисање треба ваада чинити у слобод-

ном и чистом ваздуху. Никад не треба чинити вјежбања, ако је човек уморан, а тако исто не треба их чинити док се човек умори.

Узроци кашља се кроз уста дисају. — Узроком дисању кроз уста, особито у дјеце, често служи присуство у ждрелној простору разних новораста, који сметају слободном и природном дисању кроз нос. Да се правилно дисање успостави једино је средство, да се новораста изрежу. У миогред ћемо напоменути, да та операција није нимало опасна и да новораста могу много шкодити слуху и душевном и телесном развићу дјетета, ако се на вријеме ови не изрежу и не удаље. Пошто се у такве дјеце удаље новораста, онда је за њих од веома велике важности респирациона гимнастика, пошто је дисање кроз уста у њих у навикну прешло. Из других вјежбања, која развијају и снаже грудне и грдне органе, још ћу споменути пјевање и декламацију на отвореном пољу.

Али не само дању него се и ноћу треба старати и бринути за чисти и свијежи ваздух. Није никако истинито, на жалост веома распрострањено мишљење, да је ноћни ваздух шкодљив; на супрот, он је особито у великим варошима, много чистији него дању. Зато треба вазда оставити у спаваћој или у споредној до ње соби прозор отвореним толико, да може проиходити потпуни објем ваздуха. Разумије се од директне промјене треба се и ноћу чувати, на пр кривет треба у соби тако намјестити, да га промаја не може никад директно дохватити. Гдје то није тако што треба могуће, онда се може употребити тако звани „шпашски зидили ваљон.“

Само се по себе разумије, да чељад наклоне турбекулози, особито ако је још наклоност наследна, морају вазда по могућности бити у чистом и без прашина ваздуху. Посеђивање играња, кафана напуњених дуванским димом њима је јако опасно и нипошто им се не може препоручити ни дозволити. Пушене дувана мора се сасвијем, као опасно, забравити, особито младим и слабуњавим људима.

Васпитање дјеце склопе турбекулози. Од великога је значаја васпитање дјеце која су наследно или иначе склопа турбекулози. У много је дјеце, као што је познато, јеш од рођења веома слаб апетит. Строгост, забрана многих и разних слата киха, правилни редовни оброци, правилна и редовна столица, — све су то најбоља средства, да се апетит поправи. Из малене треба дјецу навикавати, да вазда после једа добро — добро зубе очисте, јер од доброг стања зуба веома много зависи добро и правилно варење и пробавна хране.

Нерасположеност за игру на слободном и отвореном пољу, што је веома карактерно ва мале кандидате за јетину, може се уклонити само помоћу строге дисциплине. Мажење и пјевање такве дјеце топлим одјелом или дугим држањем у соби треба пошто по то нагонити из обичаја. За вријеме школовања с њима не треба и не смије се преступати Сјеђење с погобљеним леђима, претјерано учење, свирање на гласовиру или другом ком инструменту. — све то веома јако и опасно слаби дјецу и у опће чељад, која су наклоне турбекулози.

И момцима и дјевојкама се особито препоручују покретно игре на отвореном пољу. Особито младе дјевојке, које су којим било начином наклоне турбекулози, игре и надметања на отвореном пољу не смију прекидати ни кад одрасту. Као све, што је сувише, тако су и сувишна и прекојерна телесна вјежбања шкодљива. *Умјерени живи, јака рава, избјегавање алкохолних пића, правилна столица, чистота тијела, најмање 8 сати дневног спавања, то су вам најбоља средства за одржавање и чување здравља.* Још једном овдје да споменем, да одијело одраслих и људи и жена мора вазда правилно и удесно бити. Ту треба разумјети одијело према годишњим добима и вазда тако, да се слободни и природни покрети тијела могу без сметње извршавати тако да се никако не стоји на пут никакој тјелесној радњи, као дисању, пробави, варењу и др.

Кад би хтио млад човек с турбекулозном наклонешћу да бира звање никад не би требало да заборави да ја за њега најбоља земљорадња, вртарство и у опће сва друга авана, која захтјевају, да се човек дуго биви, задржије и креће на отвореном пољу у чистом ваздуху, јер су баш така звања најповољнија, да наклоне чељад чврсте и да тијем припрему човјечанству здраве и корисне чланове.

Уробена наклоност не смета, да се чељад потпуно излечи. При завршетку набрајања правила за предохрану, чување и борбу противу уробене наклоности турбекулози, још ћу овдје неколико ријечи рећи о изљечивости саме болести. Распрострто и старо мишљење, да јективнац с уробеном наклонешћу и клином не може имати никад никакве наде, да ће оздравити, потпуно је не основано и криво. Ми ћемо рећи, да нада на оздрављење никако не зависи од тога, да ли је наклоност к болести

била урођена или је по несрећи случајно добивена. Има хиљадама случајева, гдје је јектика излечена и у људи и у жена чак и у зрелим годинама, чиј је отац или мајка умрла од јектике.

Непосредно уробена турбекулоза. Исто је тако погрешно мишљење, да се често турбекулоза бајаги непосредно наслеђује. Ако се не варом у цијелој медицинској литератури постоје само неколико случаја, који теке теке гапонињу само могућност непосредног наслеђетва. Било како му но драго, елем ми видимо и можемо слободно рећи, да су то случајеви ванредно ријетки. Ако је мало дјете постало туберкулозним, то се заражај готово вазда може приписати или мајчиним пољупцима у уста или пак у опће томе, што је дјете лежало и спавао с турбекулозном мајком. На томе се баш и оснива важност и стрга хигијенска пажња над леђем в.ћ од самог часа њихова рођења.

(Наставиће се.)

Књижевност, умјетност и просвјета.

† Др. Никола Крстић.) У очи

Св. Саве сахрањен је у Биограду један од честитих и ријетких Срба, Др. Никола Крстић. — Тијело је покојниково опожано у Саборној Цркви; опјело је извршио митрополит са многобројним свештенством и ако је покојник у тестаменту своје наредио: да се скромно сахрали. У цркви се опростио са покојником у име Академије Наука којој је био почасни члан г. М. Ђ. Миличевић.

Покојник се родио 23. септембра г. 1829. у Вацу (а не у Сентадреји као што се мислило). После свршених основних и шест гимназијских разреда, које је свршио помоћу имућне тада Крезаревићеве породице (отац није могао трошак око школовања сносити јер је био црквеник) добије Текелијину стипендију. У Пешти сврши најпрво 7. и 8. разред гимназије — тадашњу философију, и положи докторат философије. Овуда у школама је свагда био први ђак Тек што је почео учити права, букне мађарска револуција. То га принуди те оде у Сријем, у Земун, гдје је био сарадник Медаковићев, који је у то вријеме на давао новине. За то вријеме у мало и он и Медаковић не пострадаше љуто. Због дописа једног, што га је Крстић послао био у биоградске „Српске Новине“ би осуђен на 7 година робије (Festungsarbeit), а Медаковић на смрт. Ову ужасну пресуду бијаше изрекао аудитор мајор Рајачић; но заузимањем једне личности, која је Медаковића врло добро познавала и била уз Бана Јелачића овај ту пресуду поништи. Када је буна престала, доврши права у Пешти.

Свршив правне науке буде један тецај професор гимназије новосадске (г. 1854.) Затим у лето те године пређе у Биоград, гдје буде најпрви професор у лицеју. Затим начелник министарства унутрашњих послова, послје тога члан касационог суда па председник и на посљетку државни савјетник и његов потпредседник, у којој је служби прије неколико година у пензију стављен.

И на књижевном пољу покојник је доста одлично радио. Ово су му радови: „Образ из опште историје“ (превод с немачког), „Историја славенских права“ од Др. В. Макејовскога (превод). (Издање Матице Српске у Будиму г. 1856.). „Историја српског народа“ (за средње школе). „Историја српског народа“ П. свеска. (Издање држ. штампарије у Биограду год. 1863 и 64. Ову је историју наградила Матица Српска). „Разматрања о Душановом Законику. Одговор на неколико питања из срп. историје“. „Разматрања о старим српским правима“. „Бој под Биоградом у години 1456“. „Биљешке о Филипу Вишњићу“. „Извјештај о рукописима, што је Друштву на ојену поднио Др. Ђ. Мушички“. (Посљедњих ових шест радова штампани су у Гласнику Ученог Друштва). „Правна питања“. „Разумијевање и тумачење законских прописа“. (Заседна књижица, Биоград г. 1875.).

Колико је био пријатељ своје народу и његовој просвјети, најбољи је доказ његова посљедња воља. За универзалног наслеђеника своје имаовине (40 до 50 хиљада дин.) поставио је Академију Наука. Осим тога оставио је многим биоградским хуманитарним установама лијече легате; а с оне стране Саве оставио је: Карловачкој и Новосадској гимназији по 2 500 дин., Матици Српској 500 дин., Народ. Позоришту извјесну суму, српској основној школи у Сентадреји 1.000 динара, и да добива од Књижевне Задруге сва издања, чега ради је овој Задрузи оставио 300 динара.

Своје Мемоаре оставио је кр. Академији Наука са жељом да их она онда отвори, поште прође десет година од његове смрти.

Слава му и вјечни покој!

(Савин-дан у Петрограду.) Пишу нам из Петрограда: Српска академска омладина у Петрограду прославила је свога патрона св. Саву 14. јануара ове године на најсвечанији начин. У 1 сах. послје подне држано је благодарење у Казан. Сабору. којем су присуствовали посланик Србије г. Ст. Новаковић с госпођом, во ни изасланик г. мајор Вл. Рајковић с госпођом, секретар посланиства г. др. Спалајковић, сви српски официри, српски ђаци свију овдешњих школа и сва српска колонија у Петрограду. Од позватих гостију били су присутни благодарењу: помоћник (товариш) Обер-Прокурора Св. Синода, сенатор Вл. К. Саблер, директор 1ог департамента министарства инострдних дјела г. Н. Г. Гартвиц; вице-директор г. Семеновски; г. ђа Черњајева, Къаз Д. Голицин, Къагиња Е. А. Грузинска, бугарски агонат г. Д. Станчов, секретар П. Станчов, генерал: Писаревски, А. П. Гејсман, М. М. Бордзин, В. В. Комаров, А. В. Василев, Целебровски, А. Н. Штиглиц, Овјани, члан државног савјета г. Будиловић, секретар Св. Синода г. Завјалов; П. Ап. Ровински, много чланова слав. друштва уз велики број гостију, који су дошли у цркву. Благодарење је служило настојник сабора г. протојереј Е. Магорски, посље којег је хор пјевао „многаја љета“ Руском Цару Николи II, Царицама и свему царском дому; Краљу Србије Александру I, Краљици Драги, Црногорском Къазу Николи и Къагињи Милени.

Посље молебствија свршен је чин домиња „креног кољача“, освешћења и дијељење кољива, што је веома интересирало руску публику. Крени кољач су домили заједно с г. протом посланик Србије г. Ст. Новаковић, г. сенатор Вл. К. Саблер, г. директор департамента мин. пн. дјела Н. Г. Гартвиц, г. Д. К. Семеновски, г. Дијетрије Станчов, бугарски агонат, г. ген. В. В. Комаров и г. Јанко Спасојевић, председник српске академска омладине, који је испуњавао обавезу домаћина на српској слави.

У 8 сах. у вече у просторијама „Руског Собранија“ био је приређен концертно-литературни вечер, на који је дошла велика маса позватих гостију руске столице. На вечер су дошли готово сви ови гости, који су присуствовали благодарењу у цркви, а такође и представници свију славенских народности, а било је много високих особа и несловенског поријекла.

Свечаност отпоче је говором председник академ. омладине г. Ј. Спасојевић, у којем је поздравно госте, захвално им на посјети и у краткој објаснио значај светосавске светковине и срп. славе (креног имена). Послије поздравног говора г. Спасојевића, хор под управом г. др. Поповића медицинара, пјевао је химну св. Саве, а затим је држао лијепи и веома интересантни говор г. Лука Шиштелић: „Културна борба срп. народа XIX в.“ Даље је свирао на физ. хармонији познати умјетник-пјанист г. Главач; на клавиру је свирао срп. умјетник г. Младен Јовановић. Декламовале су познате артисте (глумице) љубимиче руске столице: г. ђа Е. Н. Долина, из Пушкина „Египетскаја ноћ“, Наталија Фодорова Српска (Српска) „Ора“ Хојмакова; г. ђа Буткевића пјевала на клавиру. Осим тога пјевали су глумици царских позоришта г. Морској, Чуприников и многи други. Особитим су се успјехом одликовале госпође: Долина, П. Српскаја и Буткевић. Оне су по неколико пута понављале своје улоге и увијек их је публика пратила одобравањем и бурним аплаудисментима.

Не могу да не опазим да је млада глумица (артистка) Наталија Српскаја убрала дјеловни венац. Она је из симпатија према срп. цару узела презиме „Српскаја“ и сад се рачуна у броју међу првима артистима руске столице. Она је врло млада, и неће уступити својој тетци познатој цијелој словенској свијету артистки г. ђи Долиној.

Пошто је око 12 сати ноћи свршио концертни дио, гости су позвати лијепи и богато приређеној трпези, за вријеме које је уважени и љубљени од свију, нарочито срп. омладине, срп. књижевник-академик, посланик Србије г. Ст. Новаковић напио веома лијепу и значајну здравницу за здравље руског цара Николе II, за руски народ и за његове успјехе. На здравницу г. Повакова одговорио је г. Ген. Комаров највиши за здравље Краља Србије Александра I, Краљице Драге, Къазе Николе и Къагиње Милене, за успјех, ослобођење и обједињење срп. народа. Обје су здравнице завршене громом аплаудисментата. После тога су се почеле српске игре. Крајево оро прва је довела г. ђа Јелена Новаковића. У играма су примили учешће и сви гости. У програму су ушле по једна игра сваке словенске народности. Свечаност је завршена око 4 сата послје поноћи на којој је било 700 до 800 гостију. Из овога се може видјети каква је интересе изазвала Српска слава у Петрограду и да је Српска Академска Омладина потпуно одговорила своје позиву.

Старосрбијанац.

(Књижевна објава.) *Педесетогодишњи мемуари од смрти великог српског пјесника аладики црногорскога Петра Петровића-Његома* издали смо ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ са иступаченим ријечима за разумијевање овога јединственога и дивнога сјјева великог митроноснога пјесника.

Цијена је књизи 80 моча.

Ко нам новац у напријед пошаље, добиће књигу у кресплету у нашем трошку. — Српска књижара и штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(О хранљењу пчела при крају зиме.)

„Цариг. Гласник“ доноси: При крају зиме треба пчелар да се увјери, има ли у кошници довољно хране за исхрану пчела.

У другој половини Јануара и у Фебруара пчелара је потребно највише хране с тога, што тада почиње матица носити јаја, из којих се излегу црви, те и они осим пчела потребују храну.

Ако има пчелар слабих кошница које немају довољно хране, треба да у ту кошницу уметне оквире с медом (ако пчелари с ђорзопкама). Ако пчелар само с вршкарама, тада их може хранити шећерним таблама, а никако течном храном (шећер или мед растворен у води), јер она изазива (дражи) матицу на прерано пошење јаја. Црвићи, који се рано излегу, ако се зима, што не веле, поврати, угинуу сви, и кошница може да добије болест звану трулеж.

Шећерна каша је погодна за исхрану пчела од шећерних табла. Табле могу при прављењу да ангоре, или само да пожује, те их послје пчеле нерадо употребљавају за исхрану. А најважније је то, што се шећерне табле међу у оквиру, а овдашњи — т. ј. у цијелој скорој Турској паревини — пчелари пчеларе испуњавио с вршкарама, те је за њих подеснија шећерна каша.

Она се прави на овај начин: уаме се један дио меда, један дио брашна, а три дијела шећера. Мед се на водни раствори, а брашно и шећер — помијешано сипа се у мед дотле док не постаје густо као тијесто. Тим шећерним тијестом може пчелар исхранјавати слабе кошнице.

Пчеле можемо и још на један врло прост начин исхранјавати, и то: Уаме се у неки суд — не дубок — брашна од грашкка, а може и од пшенице, па се после са неколико каши меда, да га пчеле што прије нађу. Од тога брашна правиће оне кашу за исхрану уљева.

То врло просто средство вамајењује пчели цвјетни прашак, за који многе пчеле — при крају зиме — плате главом тражећи га.

Пчелара је потребна и вода, па ако је у близини нема, можемо је у пчеланик унијети у каквом плитком суду. А да се не би ту пчелице давиле, треба набавити у исте судове ситне иверчице од дрвета, како би могле на њима стајати при пијењу воде. Слану воду више воде пчеле но обичну, па с тога би требало у исти суд мешати и по мало соли.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 1 фебруара.

† Коста Таушановић. На Сень-

ској Ријечи преминуо је прошле недеље Коста Таушановић у најбољој мушкој снази у 47 година живота. Ко је пратио унутрашње догађаје у Србији посљедњих двадесет година, гледао је Косту Таушановића међу првацима радикалне странке; а у њој се одликовао економско-финансијским знањем, које је употребљавао са великим успјехом и као народни аступник и као министар, дијући полета индустрији и народној привреди, чим је стекао великих заслуга. Као човек чврста карактера много је претрпио од реакционарних влада, и на тешких ланаца робијашких долазио је на министарску столицу. Глас о његовој раној смрти тужно ће одјекнути по свим српским крајевима, јер се по свему Српству његово име с поштом и симпатијом спомињало, не само као заслужног државника и честитог Србина, него и као доброг човјека према својим ближњима, који је освајао својом искреношћу и љубавношћу. Његово мртво тијело пренесено је у Биоград, гдје су му припремљене дужне посљедње почести одбором за то састављеним под председништвом председника народне скупштине.

Слава Кости Таушановићу, који је живио на корист своје отаџбине, и који је оставио након себе тако лијепи примјер за углед, како се служи Српству!

Вјечни покој његовој души цвеменитој!

— Пишу нам из Бајица:

Данас 31. јануара, послје св. литургије, држан је у цркви св. Јована парастос Балженоочившој Великој Војоткињи Стани, Матери Њ. Кр. Вис. нашег Господара. На парастосу присуствовао је велики број народа од оба пола, и осн. школа са својим наставницима. Читодјетествовали су поп Марко и поп Нико Мартиновић. —

Кчево, 14 Јануара 1902 г. — (Светосавска прослава у Кчевској школи —) Основна школа на Кчеву прославила је свечано ове године дан првог српског просветитеља св. Саве.

Пошто је одстојана св. Литургија, коју су служили свештеници: Крето Вукотић надзиратељ и Лука Николић, ђаци су се пјевајући химну св. Саве, вратили у школу. Тада је настало освешћење водше, а затим је г. учитељ Филип Пејовић држао говор, који се завршио са уклесаним многобројног народа: „Живно Господар“.

За овим су слиједиле декламације са пјевањем. Све ђачке декламације заслужују похвалу, а особито привора из „Боја на Косову“ како је Обилић дошао под шатор и расприо Мурата, и одомци из „Боја на Трпине“ од пок. Радоја Рогановића.

Светосавској прослави присуствовали су сви мјесни главари и мноштво народа из четири општине. Прослава је трајала до 12 сати, послје чега су сви присутни заблагодарили мјесном учитељу г. Филипу Пејовићу, који није жалио труда да она свечаност што боље испане.

Ово сам неколико редака у кратко лане из вршене Светосавске прославе, јер би дуго било да сам све именовано, а како је то све сјано изашло то је неопишано.

Свештеник: Лука Николић,
ај. школ. надзорник

Братоножићи, 14. Јануара 1902. г.

Освјет Свето Савског дана поздравно је нас снежним застирачем околних брда и Пејовог бријега, а међу тим снежне плаве вијаху по наиздуху, и падаху на ово крсно и стјеновито тло. Али поред све те атмо-сферске непогоде, ђаци Балеве — Балевих и без огртача и без омотача јуре зором ка св. Богомољи, храму св. Николе, који датира још из доба српског деспотства; иза сваког крша чинити се, да ниче човек, који жудно прискаче дому молитве, из које ће по свршетку св. литургије да буде у дому испитања и народне — своје просјете, у „храму народне среће“ (по Мишлеу), гдје ће нешто да чује, гдје ће нешто да види, што ће њему све то, што види и чује да медном слашћу падне на срце. Учитељ био би варвар, био би грешник и то окорели, кад не би се по могућству постарио, да за доста учини тој народној жудњи, која нестрпљиво са особитом вољом стоји наперена да нешто види, да нешто чује. Тек што се божанствена литургија доконала, коју су ослојали толико побожних слушаоца, урешени и окићени свијем својим радничким и борацким тековинама и највише изданцима поштења — врлинама, — тако, да је црква дупке пуна била, пошло се ка школи, која не остoji од цркве ни пуних сто корака: напријед је ишао крст, за њим редови ђаконика са својим учитељем, за овим иконе и свештенство (два свештеника М. Грујић и М. Поповић) у свештеним одјећама, а за овим група народа, који није могао стати у школу, премда је школа прилично велика (36.38 2 м.) и од свег намјештаја ослобођена, који би захватао простора на поду, већ су стојали у портику, који је такође био дупке пун (портик дуг 5.50 м. а широк 2. о. м.). Школа је била сва у наоколо испићена веленијом и школским училима, којима је према животним средствима опћинара ове школе прилично снабђена, а сјајна Кљажева и икона св. Кирила и Методија (јер светосавске нема) као и врата од учioniце била су овјенчана веленим ланором.

Програм славања отпочет је са водо-кршењем, при ком је чинодјејствовао мјесни парох М. Поповић уз асистенцију осамдесетогодишњег свештеника Милана Грујића, бившег пароха Клопотског, који није пожелио утрудити своје старе и слабачке кости, да отпјешачи од Клопота до Пељев-бријега, гдје има цијела ура растојања по оној смути и мећави само да буде присутан светосавском слављу и да ода из своје побожне душе славопојну хвалу Богу и св. Сави. — Иза водоосвешћења шљедовао је говор, који је удепен био према пријемљивости и укусу народном, што су сами привјали и са захвалношћу се одавали говорнику, а односно се на српску прошлост. За овим било је 10 ђачких декламација, које су пропраћиване биле сходним патриотским пјесмицама. Програм је свршен са химном: „Убајној нам.“ По свршетку програма ухватила се омладина у коло, те се је пародном мелодијом отпјевало неколико патриотских и јуначких пјесама народних, гдје се истицаху имена див-борца братоношких, за које Кљаз-пјесник у својим „Новим Колина“ вели: „Би гудало с уди-вљењем стало само у гуслара!“ Пјевање су прекидале патриотске адранице, којих је неколико пало, а свака је пропраћена бурним усклицима: „Живно!“... Бурно ве-сеље и изрази душевне раздраганости у најобилатој мјери трајало је до послје-подне, кад се народ весело и задовољно разишао, изражавајући се најповољније о свом новом учитељу, који је од стране на-рода најласкавије предуређен. —

П. М.

Бољевићи 14. Јануара 1902 год

Светосавски прослава у нас је већ уобичајена. Њоме доказујемо, да ми несмајемо бити забачени сељаци, но да морамо бар који дан у годину на најјасно мјесто разабрати се о духовним животним задацима и отарасити се од свакодневних до-мићних брига, а потражити здрави смисао нашег живота и кретања.

То морамо чинити из обзира на нашу прошлост, из обзира на наш будући позив, тога ради ми смо овог Савин дана најјервали бутум сви окупити се у школи.

Но вријеме као да је нам нарочито пркосило, ипак ми смо се окупили у доста знатном броју. — Присуствовали смо свечаној служби у дотичној цркви и учинили друштво учитељима и ђацима, и у цркви и у ношењу свечане лигије од цркве до школе, и у школи. За све то вријеме, које је трајало до уре по подне трајала је гу-ста магла и нагло падање снјега, да би човек рекао, да хоће снјега, да подави свијет.

Са свом снагом воље и ума пратили смо свукoliko прославу програму:

Најприје смо саслушали водоосвешћење; а затим говор једног од учитеља, који је био управљен на то, да нам објасни смисао, како светосавске прославе, тако нашег труда и трошка око подизања овог школ-ског зданија, а и сврху нашег сапирања око редовног. — обавезног пошљања ђеце у школу. За овим су наступила декламо-нања; предтављања одломака из појединих чинова „Бал Царице;“ а тако и дијалога из „Пјесн. и Виле“ —.

Изашу ових представа и дијалога ми-јешане су декламације попраћене са хор-ним пјевањем родољубивих пјесама.

Пошли смо кућима с потпуним задовољством са ове прославе, а и вријеме се у то било поправило.

Један од присутних

Улцињ 20. Јануара 1902.

Друштво улцињске српске народне читаонице данас је држало главну годишњу скупштину, на којој је досадашња управа дала извјештај о стању читаонице за прошлу годину.

Из тога извјештаја друштво је, са задовољством дознало да је имало у тој години неколико отличних пријатеља, који су припокогли друштву даром неколико листова. На првом мјесту морамо споменути оцћепознатог добротвора српске просвјете Високопреосвештенога Митрополита Хаџи Саву Косановића, који је у течају цијеле године давао друштву више књижевних и политичких листова. Такође његово сијатељство Кљаз Ушомски пишао је нашој читаоници на дар свој лист „С.-Петербургекија Вједомости“ и још га пише Др. Ловач Динић пишао је друштву за пола цијене лист „Архив за цјелокупно љекарство“.

Друштво је у сједници својој ријешило, да се овој господи изрекне јавна благодарност, што се овом приликом и чини.

Друштвени благајник поднио је рачун прихода и расхода, који је друштво примило на знање и одобрило.

За тим је ријешено које ће листове друштво примити за ову годину, а такође друштво је овластило Управу да се обрати уредништвима неких српских листова, да би нам пишљали своје листове у пола цијене.

Иза овога пријешло се на избор Управе. Гласало се по билетићима, на које су члнови тајно записивали имена оних које желе да буду у Управи за ову годину. Пошто су се билетић отворили и прочитали изишло је, да је већина да остале иста Управа, која је била и за прошлу годину. И тако остали су у Управу: предсједник Марко Драговић члан окружнога суда; подпредсједник капетан Филип Вокић, се-кретар Вуро Бурашковић писар окружнога суда, благајник Илија Стрелић писар окр. суда. У одбор: капетан Крици Војводић, члан окр. суда, финансијали капетан Филип Бурашковић, капетан Алфредо Трцета и учитељ Илија Лопичић.

А сад јеш неколике ријечи.

Овамо вам ми који живимо овђе још не знамо ове године што је зима. Не само да нијесмо имали мразова, но нијесмо имали ни обичнога сјевернога вјетра, који у ово мјесто често долази с високих арбанашких планина. Кад је бивало ведро имали смо т. пла лијепо вријеме, као да смо у Мају; а кад је облачно опет топлу кишу, као да пада у Мају мјесецу. Вајами су провјетали као у прољеће. Но ма како да је пријатно у топлину живјети, опет се не радујемо оволикој топлини, јер из искуства знамо да овакве топлине више слуте на елабу но на родну годину, а здравље народа ваада је боље кад зима дође својим редом. Но надамо се у Бога, који је помоћник ваада и у свако вријеме, да ће добро бити. Прошла година донијела нам је доста обилат род и у житу и уљу и дај Боже да ова донесе још бољи.

Призорад.

(Личне вјести). Г. Е. Поповић, нам генерални консуо у Риму, дошао је на Цетиње.

(Вријеме). Послје оно мало снјега, што је пало о Савину днени, већном је било кишљиво вријеме, а послједних дана било је велике кише с вјетруштином.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БИОГРАД, 27 јан. — Бивши министар Таушановић умро је на Сењској Ријеци.

ПЕТРОГРАД, 27 јан. — Ерцхерцог Франц Фердинанд положио је вијенац на гроб Цара Александра III. за тим је посјетио Велике Кљажеве, посланике и измјенио посјете са грофом Ламздорфом. На свечаном обједу Цар Никола је наздравно Цару Франц Јосифу и Ерцхерцогу, који је захвалио на дочеку и пио у здравље Царево, Царица и све царске породице.

ЛОНДОН, 29 јан. — У горњој кући влада је изјавила, да је одлучила опозвати гарнизон из Вејхајева, а опровргла глас да ће повратити Вејхајевој Китају или уступити којој другој сили.

БИОГРАД, 30 јан. — Услед неспоразума са скупштином министар просвјете Ковачевић дао је оставку.

ПЕТРОГРАД, 30 јан. — Синоћ је била играчка у двору, на којој је био Ерцхерцог Франц Фердинанд.

ЛОНДОН, 30 јан. — Влада је публицирала уговор инглеско-јапонски, потписан 30/1. по ком дивје владе желе уздржати status quo и мир на далеком истоку, и независност и цјелокупност Китаја и Кореје, обвезујући се потпомагати се у случају рата. Уговор ће трајати пет година.

ПЕТРОГРАД, 31 јан. — Ерцхерцог Франц Фердинанд отпутовао је. Опрощај са Царем био је срдчан.

ПЕКИН, 31 јан. — „Рајтер“ доноси да је инглеско-јапонски уговор изненадио дипломате који у њему виде veto против руско-китајског уговора односно Манџурије.

БУДАПЕШТ, 1 фоб. — Министар пресејшик, одговарајући на интерпелацију о посјети Ерцхерцога Франца Фердинанда у Петрограду, побрио је мњење, да је тројици савез поколебана, који ће надвладати пролазне економске разлике Посјета је прости акт курутазије, која не тежи за инаугурацијом нове спољне политике (Живо одбравље).

(Н. Н. Джангаров) учесник чете капетана Набокова г. 1888 у Бугарској, у којој је било око 20 Црногораца са попом Илијом Капичићем, моли их, да му пошљу свеје слике у Одесу (Привознић плоцад, домћ Nro 64), и да му назначе из којег је који села или вароши; исто тако моли свакога, ко би за њих знао, гдје се налазе, да га писмено извјести на горњу адресу.

Књижевни оглас.

У К. Ц. Државној Штампарији изашао је овај уџбеник:

ЧИТАНКА за I. разред основних школа. Саставио Вуро Поповић. Четврто поправљено издање. К. Ц. Државна Штампарија 1901 Цијена 20 новчића.

Може се поручити и купити код Прве К. Ц. Повлашћене Књижаре П. М. Калужероваћа на Цетињу (Cettigné Monténégro)

Цетиње, 11 јануара 1902.

Број 5.

У П Р А В А
ДРЖАВНЕ ШТАМПАРИЈЕ

Објава

Параброд Graf Wurmbbrand почевши од 1 фебруара по с. ов. год. долазиће на линији Трет—Котор и обратно по старом распореду — т. ј. долазиће сваког петка у 11 сати пр. подне и полазати исти дан у 1 сат по подне.

Дилижанца и пакетни воз са Цетиња за Котор полазиће сваког петка у 5 сати на јутри.

Са овим се замјењује објава од 4 јануара ов. год., број 21, и важиће све до друге наредбе.

Број 305.

Цетиње, 31 јануара 1902.

Гл. Управа
Пошта и Телеграф.

Продајем

Моју кућу у Зетској улици Број 11.

С. Татар.

Р. 10 Бр. 9 1—2

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

У превеликој жалости, која нас задеси смрћу наше нигда незаборављене

Ј О В Е,

која се пресели у вјечност 21 овог у 39. години, изјављујемо највишу благодарност без разлике вјере грађинству Подгорице, као и Пиперима, Кучима, Ђешњанима, Ђешкопљцима и Зећанима, који многобројним присуством ожалише и тужни спровод увеличаше, и тим олакшаше нашу тешку тугу. Такође велика хвала Поповићима, који са Цетиња похиташе, да нашу тугу ублаже и покој ницу ожале.

Нека је особита хвала господи докторима: Церазићу, Огњеновићу и Банцу на неуморном труду око покојнице; свештеницима: Крето и Војину Поповићима; мојим друговима, учитељу Радичевићу и Ненезићу.

Хвала на брвојавним и писменим саучесћима пријатељима са Цетиња, Ријеке, Бара, Улциња, Никшића, Данилова Града, Колашина и Андријевице.

Још једном свима и свакоме остајемо вјечно благодарни.

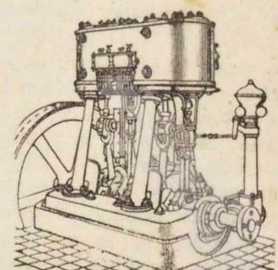
Подгорица, 30 јануара 1902.

О ж а л о ш њ е н и :

супруг: Ристо; сјањоци: Душан, Богдан, Илија, Василије, Владимир, жњери: Даница, Драгиња и Босилка Марковићи.

Р. 140. Бр. 10 1—1

Stabilimento Lazarus Fiume

Направљање парних машина, парних котлова и парних лажица по прописима б и к. рашне ма-рине. „Направљање трансмисија и кола. „Ливаоница гвозђа, челика и туча.“

„Поправке“

FIUME: MOLO LUNGO.

П. п. Бр. 20 18—20

—**—